

**РОГАТИНСЬКА РАЙОННА ШКОЛА ЕСТЕТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ УЧНІВ**

***Навчальна програма
гуртка бісероплетіння***

Керівник гуртка

Белегай О.Б.

**(схвалена науково-методичною
радою ОІШПО,
протокол №1 від 26.02.2014 р.)**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Бісерне плетіння - один із видів українського народного мистецтва, яке є унікальним засобом естетичного виховання та творчого розвитку особистості.

Робоча програма розрахована на роботу з учнями молодшого та середнього шкільного віку. Передбачає навчання дітей у групах основного рівня і розрахована на 2 роки навчання. Перший рік навчання – 144 год., другий – 180 год. відповідно 4 та 5 год. на тиждень.

Робочою програмою гуртка передбачено ознайомлення учнів з одним із видів українського народного декоративно-ужиткового мистецтва – бісерним плетінням, з метою виховання у них любові до народних традицій, розвитку творчих здібностей, художніх смаків, орієнтація на професії типу людина - художній образ.

Завдання гуртка – навчити учнів основних прийомів роботи з бісером, схематично відтворювати вироби й самостійно складати схеми, виконувати узорі, володіти техніками об'ємного та плоского бісерного рукоділля.

Засвоєнню програми сприятимуть різні форми роботи з учнями – теоретичні і практичні заняття, організація виставок, екскурсії, конкурси, зустрічі з народними майстрами.

Теоретичні заняття передбачають ознайомлення учнів із виробами з бісеру як одним із давніх видів народного декоративно-прикладного мистецтва, умовними позначеннями, схемами, записами узорів та різновидністю їх.

У процесі практичного заняття вихованці вчаться працювати з різними матеріалами та інструментами, складати і читати схеми, підбирати гаму кольорів, узорів, залежно від призначення виробу, складати композиції, засвоюють техніки бісерного рукоділля, відтворюють і самостійно виконують узорі, об'ємні вироби з бісеру ужиткового призначення, залучаються до творчої діяльності, виготовляючи творчі проекти, оволодівають новим рівнем знань на основі раніше одержаних відомостей. Під час виконання робіт приділяють увагу правилам безпечної праці, організації робочого місця та санітарно-гігієнічним вимогам.

Виготовлення виробу з бісеру реалізується через проектно-технологічну діяльність і має практичне застосування.

Важливе значення у вихованні дітей відіграє колективна робота, яка згуртовує дітей, виховує в них дружні взаємовідносини, відчуття взаємодопомоги.

Робоча програма інтегрує знання із різних областей знань: креслення, історія, технологія, образотворче мистецтво. Використання дидактичного матеріалу на заняттях сприяє більш успішному засвоєнню матеріалу.

Програма гуртка бісерного плетіння може використовуватися під час організації занять у групах індивідуального навчання, які організуються відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах.

Робоча програма складена на основі програми гуртка бісероплетіння, рекомендованої Міністерством освіти і науки України «Збірник програм з позашкільної освіти», художньо-естетичний напрям, 2009 р. випуску та авторської програми «Основи бісерного плетіння» (для учнів 8-9 класів), затвердженої науково-методичною радою ОШПО 18.11.2008 р., протокол №3.

Основний рівень, 1 рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні заняття	практичні заняття
1.	Вступ. Загальні відомості про бісерне рукоділля	2	2	--
2.	Технологія виготовлення виробів з бісеру на дротяній основі	34	6	28
3.	Оздоблення бісером пасхальних яєць. Історія розвитку писанки	18	2	16
4.	Технологія виготовлення прикрас із бісеру. Основи нанизування. Ланцюжки та намиста	34	2	32
5.	Технологія вишивання бісером	26	2	24
6.	Виготовлення виробів з бісеру в поєднанні з іншими техніками декоративно- прикладного мистецтва	14	4	10
7.	Суспільно корисна праця	8	--	8
8.	Екскурсії, конкурси, свята, виставки	6	6	--
9.	Підсумкове заняття	2	2	--
Разом		144	26	118

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. Вступ. Загальні відомості про бісерне рукоділля. (2 год.)

Бісерне рукоділля як вид декоративно-ужиткового мистецтва. З історії виникнення бісеру. Ознайомлення з програмою роботи гуртка. Демонстрація виробів з бісеру.

Матеріали та інструменти. Підготовка робочого місця. Техніка безпеки під час роботи з бісером.

II. Технологія виготовлення виробів з бісеру на дротяній основі. (34 год.)

Квіти. Способи плетіння квітів. Техніка паралельного нанизування.

Нарощування дроту. Нанизування дугами. Нанизування петельками.

Поняття про орнамент. Основи композиції та її закони. Властивості кольору. Способи оформлення виробів.

Практична робота. Виготовлення незабудки, фіалки, ромашки, маку, дзвіночка польового, колоска, волошки.

Букет. Правила складання букета.

Практична робота. Створення квіткових композицій (проектів). Оформлення виробів (рамка, фон, прикріплення квітів).

Виготовлення комах і тварин.

Практична робота. Виготовлення бабки, метелика, джмеля.

Виконання та захист творчого проекту.

Практична робота. Оздоблення готових виробів. Контроль якості. Організація та проведення виставки готових робіт.

III. Оздоблення бісером пасхальних яєць. (18 год.)

Оздоблення ажурним обплітанням. Заготовки (дерев'яна, воскова). Схеми орнаментів.

Практична робота. Оздоблення пасхальних яєць бісером технікою ажурного обплітання. Виготовлення сітки для бісерної писанки і оздоблення її підвісками..

Оздоблення пасхальних яєць наклеюванням бісеру на дерев'яну заготовку.

Практична робота. Оздоблення пасхальних яєць наклеюванням бісеру на дерев'яну заготовку. Створення Великодніх композицій. Організація виставки готових робіт.

IV. Технологія виготовлення прикрас із бісеру. (34 год.)

Види прикрас із бісеру. Способи виготовлення прикрас (ланцюжки, силянки). Основи нанизування. Техніка нанизування в одну нитку.

Практична робота. Виконання ланцюжків «пупчик», «кривулька», «квіточка». Підвіски.

Основи нанизування. Техніка нанизування у дві нитки.

Практична робота. Виконання ланцюжків «хрестик». З'єднання ланцюжків.

Основи нанизування. Виготовлення ажурних прикрас.

Практична робота. Виконання ланцюжка «драбинка», у півромб, «вісімка». Виготовлення ажурного коміря «ромб», «зубчик»

Виготовлення виробів технікою мозаїка. Замальовка схем.

Практична робота. Виконання ланцюжків «мозаїка», «ромашка»

Виготовлення виробів з бісеру для одягу. Брошка (метелик, ягідки, букети).

Практична робота. Виконання та захист творчого проекту.

Організація та проведення виставки готових робіт.

V. Технологія вишивання бісером. (26 год.)

Вишивка у бісероплетінні. Різновиди технік вишивання бісером. Підбір зразків бісеру та кольорової гами. Робота із схемами вишивки.

Практична робота. Вишивка «у прикріп», «вперед голку», «назад голку», «лічильна», блискітками, стеклярусом. Виконання підвісок, ажурних зубців. Вишивка художніх мініатюр.

Виконання та захист творчого проекту.

Практична робота. Виконання ескізу індивідуального завдання. Виготовлення виробу. Організація та проведення виставки готових робіт.

VI. Виготовлення виробів з бісеру в поєднанні з іншими техніками декоративно-прикладного мистецтва. (14 год.)

Проектування та виконання індивідуального завдання. Організація та проведення виставки готових робіт.

Практична робота. Виготовлення індивідуального виробу.

VII. Суспільно корисна праця (8 год.)

Виготовлення виробів для оздоблення інтер'єрів приміщень навчального закладу.

Колективна практична робота.

VIII. Екскурсії, конкурси, свята, виставки (6 год.)

Участь у різноманітних конкурсах, виставках. Організація та проведення різноманітних масових заходів. Екскурсія до краєзнавчого музею та художніх салонів м. Івано-Франківська.

IX. Підсумкове заняття. (2 год.)

Підведення підсумків роботи гуртка. Виставка робіт гуртківців. Рекомендації для самостійних творчих робіт.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

УЧНІ ПОВИННІ ЗНАТИ

- Історичні відомості про походження, виробництво та застосування бісеру.
- Інструменти, матеріали , приладдя та їх застосування для виготовлення виробів з бісеру.
- Композиційні особливості, поєднання кольорів бісеру.
- Різноманітність технік і технологію виготовлення виробів з бісеру.
- Вимоги до готових виробів.
- Санітарно-гігієнічні вимоги , правила безпечної праці та організації робочого місця під час виготовлення виробів та творчих проектів з бісеру.

УЧНІ ПОВИННІ ВМІТИ

- Читати схеми нескладних виробів.
- Визначати форми і розміри основних конструктивних елементів виробу, що виготовляється.
- Визначати види бісеру, добирати його за розміром і кольоровим поєднанням.
- Виготовляти вироби з бісеру різними техніками.
- Визначати якість готового виробу.
- Дотримуватись санітарно-гігієнічних вимог, правил безпечної праці та організації робочого місця під час виготовлення виробів з бісеру.

Основний рівень, другий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні заняття	практичні заняття
1.	Вступ. Бісерне рукоділля як вид декоративно-ужиткового мистецтва	5	5	--
2.	Виготовлення виробів з бісеру на дротяній основі	60	5	55
3.	Техніки оздоблення бісером пасхальних яєць. Писанки з геометричним орнаментом та з сюжетними композиціями	17	2	15
4.	Технологія виготовлення прикрас із бісеру	60	5	55
5.	Вишивання бісером	13	1	12
6.	Виготовлення виробів з бісеру в поєднанні з іншими техніками декоративно-прикладного мистецтва.	5	1	4
7.	Суспільно корисна праця	7	--	7
8.	Екскурсії, конкурси, свята, виставки	10	10	--
9.	Підсумкове заняття	3	3	--
Разом		180	32	148

ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

I. Вступ. Бісерне рукоділля як вид декоративно-ужиткового мистецтва(5 год.)

*Бісерне рукоділля як вид декоративно-ужиткового мистецтва
Художні промисли України. Народні промисли Прикарпаття. Творчість народних майстрів.*

II. Виготовлення виробів з бісеру на дротяній основі. (60 год.)

Техніка паралельного нанизування. Композиція в декоративному мистецтві. Нанизування дугами. Властивості кольору. Способи оформлення виробів. Практична робота. Виготовлення троянди, полуниці, ірису, нарциса, гладіолуса, вишневої гілки (верби), соняшника, лілії, гілки шипшини (калини)

Правила складання букета.

Практична робота. Створення квіткових композицій (проектів). Оформлення виробів (рамка, фон, прикріплення квітів).

Виготовлення комах і тварин.

Практична робота. Виготовлення жука (сонечко), риби, морської зірки.

Розробка, виготовлення та захист творчого проекту. Способи та форми оформлення виробу. Правила безпеки праці.

Практична робота. Оформлення та оздоблення готових виробів. Контроль якості. Організація та проведення виставки готових робіт.

III. Техніки оздоблення бісером пасхальних яєць. (17 год.)

Оздоблення ажурним обплітанням. Заготовки (дерев'яна, воскова). Орнамент. Особливості орнаментальних традицій західних областей України. Схеми орнаментів.

Практична робота. Оздоблення пасхальних яєць бісером технікою ажурного обплітання. Виготовлення сітки для бісерної писанки і оздоблення її.

Оздоблення пасхальних яєць технікою щільного обплітання. Великодні композиції.

Практична робота. *Виготовлення пасхальних яєць технікою щільного обплітання з геометричним орнаментом та з сюжетними композиціями*
Створення Великодніх композицій. Організація виставки готових робіт.

IV. Технологія виготовлення прикрас із бісеру. (60 год.)

Види прикрас із бісеру. Способи виготовлення прикрас (ланцюжки, сільянки, гердани).

Основи нанизування. Виготовлення ажурних прикрас.

Практична робота. *Виконання ланцюжка в два ромба, ажурного комірця в три ромба.*

Виготовлення виробів технікою мозаїка. Замальовка схем.

Практична робота. *Виконання ланцюжків «мозаїка», кулонів.*

Косе плетіння.

Практична робота. *Виготовлення листків, прикрас з листочків.*

Кругове плетіння.

Практична робота. *Виготовлення кулона «Квіточка», кулона з медальйонів.*

Виготовлення об'ємних виробів.

Практична робота. *Виготовлення круглого шнура технікою «мозаїка», «спіралі».*

Виготовлення тканих прикрас. Традиційні композиційні схеми, традиційні поєднання в народній орнаментиці.

Практична робота. *Виготовлення ланцюжка на верстаті, на руці, тканого гердана. Організація та проведення виставки готових робіт.*

V. Вишивання бісером. (13 год.)

Різновиди технік вишивання бісером.

Практична робота. *Виконання ескізу індивідуального завдання. Вишивання картини. Оздоблення жіночого одягу.*

Організація та проведення виставки готових робіт.

VI. Виготовлення виробів з бісеру в поєднанні з іншими техніками декоративно-прикладного мистецтва. (5 год.)

Проектування та виконання індивідуального завдання. Організація та проведення виставки готових робіт.

VII. Суспільно корисна праця (7 год.)

Виготовлення виробів для ярмарків, виставок, школи.

VIII. Екскурсії, конкурси, свята, виставки (10 год.)

Участь у різноманітних конкурсах, виставках. Організація та проведення різноманітних масових заходів.

IX. Підсумкове заняття.(3 год.)

Підведення підсумків роботи гуртка. Виставка робіт гуртківців.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

УЧНІ ПОВИННІ ЗНАТИ

- Історичні відомості про походження, виробництво та застосування бісеру.
- Художні промисли України та творчість народних майстрів.
- Інструменти, матеріали , приладдя та їх застосування для виготовлення виробів з бісеру.
- Композиційні особливості, поєднання кольорів бісеру.
- Різноманітність технік і технологію виготовлення виробів з бісеру.
- Вимоги до готових виробів.
- Санітарно-гігієнічні вимоги , правила безпечної праці та організації робочого місця під час виготовлення виробів та творчих проектів з бісеру.

УЧНІ ПОВИННІ ВМІТИ

- Читати і розробляти схеми нескладних виробів.
- Визначати форми і розміри основних конструктивних елементів виробу, що виготовляється.
- Визначати види бісеру, добирати його за розміром і кольоровим поєднанням.
- Виготовляти вироби з бісеру різними техніками.
- Визначати якість готового виробу.
- Дотримуватись санітарно-гігієнічних вимог, правил безпечної праці та організації робочого місця під час виготовлення виробів з бісеру.

Література:

1. Литвинець Є. М. Чарівні візерунки. – К., 1985.
2. Сколотнева Е. И. Бисероплетение. СПб.- ООО ”Золотой век”, 1999.
3. Литвенец Э. Н. Забытое искусство (о бисере) – М. : Знание, 1992. – “Сделай сам,” №2, с. 3-12.
4. Виноградова Е. Бисер для детей: Игрушки и украшения. – М.: Изд.-во Эксмо; СПб.: 2005.
5. Агостон Ж. Теория цвета и ее применение в искусстве и дизайне.- М.:Мир 1982.
6. Коберник О.М. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках обслуговуючої праці. – Науковий світ, 2003. – 92 с.
7. Антонович Є. А. Захарчук-Чугай Р. В. Станкевич М. В. Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів; Світ, 1993. – 96 с.
8. Шорис М. Техника плетения из бисера // Бурда. – 1997. - №9.
9. Прикрась свій дім /Л.П. Гура, Л.Є. Жоголь, Н.М. Усупова та ін.. – 2-ге вид. – К.: Техніка. 1990. – 303 с.
10. Жоголь Л.Е. Декоративное искусство в современном интерьере. – К.: Будівельник, 1988. – 197 с.
- 11.Рукоділля в школі: Навч. Посібник для 5-9 кл. серед. загальноосв. шк./ авт.-упоряд. І.В.Воронецька. – К.: Поліграфкнига, 1998. – 176 с.
- 12.Мигович О.Б. Навчальна програма курсу за вибором «Основи бісерного плетіння» (для учнів 8-9 кл.) та методичні розробки окремих занять. – м. Івано-Франківськ; Видавництво ТОВ «ПК-Сервіс», 2008 – 97 с. – Вкладки 16 с.